

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΠΛΗΓΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 24: ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ, ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ (Ιανουάριος 2007)

Συγγραφέας: ΒΙΚΤΩΡ ΝΕΤΑΣ

Εδώ και πενήντα χρόνια, από την εποχή της διαβόητης αντιπαροχής, οι σοβαροί πολεοδόμοι της χώρας προειδοποιούσαν ότι η Αθήνα οδηγείται στην καταστροφή και σύντομα θα είναι μια αφόρητη, μια ακατοίκητη πόλη. Πρότειναν τότε μέτρα αποκέντρωσης, τα οποία θα έπρεπε να ληφθούν έγκαιρα, όσο το κόστος ήταν λογικό. Τώρα το κόστος σωτηρίας της ελληνικής πρωτεύουσας και της ευρύτερης περιοχής της, δηλαδή ολόκληρης της Αττικής, είναι απαγορευτικό και φυσικά δεν μπορεί να το πληρώσει η υπόλοιπη Ελλάδα, στην οποία θα πρέπει να εκτελεστούν έργα με κρατική χρηματοδότηση. Τρία μεγάλα προβλήματα που αφορούν άμεσα τη ζωή όσων κατοικούν στην πρωτεύουσα έχουν επιδεινωθεί επικίνδυνα και λύση δεν βρίσκεται. Είναι το κυκλοφοριακό, τα σκουπίδια και η ατμόσφαιρα. Το κυκλοφοριακό δεν λύθηκε ούτε με το Δακτύλιο ούτε με το μετρό ούτε και με την Αττική Οδό, διότι αυξάνεται συνεχώς ο αριθμός των οχημάτων και οι πολίτες δεν εγκαταλείπουν το Ι.Χ. Η υπόθεση των σκουπιδιών βρίσκεται σε αδιέξοδο, ενώ ο αέρας που αναπνέουμε περιέχει επικίνδυνους ρύπους.

Δεν θα πρέπει, λοιπόν, να αντιμετωπιστεί η κατάσταση με την εκτέλεση έργων; Υπάρχουν δύο ειδών έργα: Αυτά που μπορεί να σταματήσουν και να αποτρέψουν την καταστροφή και εκείνα που οδηγούν στην επιδείνωση των προβλημάτων. Όσοι έχουν μελετήσει σοβαρά το πρόβλημα της πρωτεύουσας από χρόνια συνοψίζουν επιγραμματικά τη λύση του σε μία και μόνο φράση: «Στην Αθήνα δεν θα πρέπει να χτίζουμε τίποτε απολύτως, αλλά να γκρεμίζουμε». Συμβαίνει, όμως, εδώ και δεκαετίες το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή χτίζουμε. Και είναι το κράτος, είναι οι κυβερνήσεις που με κάθε τρόπο διευκολύνουν να χτιστούν περισσότερα, πέρα από τις αντοχές του χώρου της Αττικής.

Το αποτέλεσμα είναι γνωστό. Ήδη στην Αττική έχει συγκεντρωθεί ο μισός πληθυσμός της χώρας. Πολύ σύντομα, όπως δείχνει η εξέλιξη των στοιχείων, η

αύξηση θα συνεχιστεί και η περιφέρεια θα μαραζώσει. Εφαρμόζεται αλόγιστα μια πολιτική σε όλους τους τομείς, που διευκολύνει την υπερσυγκέντρωση του πληθυσμού της χώρας στην πρωτεύουσα και δεν λαμβάνεται κανένα μέτρο αποκέντρωσης. Τη φάση της υπερσυγκέντρωσης ευνοεί και η πρόταση της κυβέρνησης για την αναθεώρηση του άρθρου 24 του Συντάγματος, που στόχο έχει τον αποχαρκτηρισμό δασικών εκτάσεων στην Αττική και σε τουριστικές περιοχές με σκοπό την οικοπεδοποίηση. Οι έμποροι της γης, οι οικοπεδοφάγοι, οι καταπατητές, οι εμπρηστές των δασών πιέζουν με όλα τα μέσα για να πετύχουν το μεγάλο ρουσφέτι. Και η κυβέρνηση υποκύπτει σ' αυτά τα συμφέροντα, τα οποία καλύπτονται πίσω από οικοδομικούς συνεταιρισμούς, οι οποίοι εμφανίζονται να έχουν 400.000 μέλη, που περιμένουν δικαίωση.

Υπάρχει, πράγματι, πρόβλημα με τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, οι οποίοι αγόρασαν αμφισβητούμενες εκτάσεις ή και εξαπατήθηκαν. Για να δικαιωθούν, όμως, θα πρέπει να αναθεωρηθεί το άρθρο 24 του Συντάγματος; Θα πρέπει να ανοίξει ο δρόμος για να αποχαρκτηριστούν και να οικοπεδοποιηθούν 30 εκατ. στρέμματα δασικών εκτάσεων; Εάν η κυβέρνηση πιστεύει ότι υπάρχει κοινωνικό πρόβλημα και θέλει να το αντιμετωπίσει, μπορεί να εφαρμόσει μια άλλη λύση. Να ανταλλάξει τις δασικές εκτάσεις των οικοδομικών συνεταιρισμών με δημόσιες μη δασικές. Είναι μια λύση τίμια και καθαρή, η οποία θα πρέπει να εφαρμοστεί και για τα ιδιωτικά δάση, εκεί όπου υπάρχει πρόβλημα. Είναι γνωστόν ότι ειδικά στην Αττική καίγονται για να οικοπεδοποιηθούν τα λεγόμενα ιδιωτικά δάση. Πρόκειται κυριολεκτικά για φιλέτα γης τεράστιας αξίας. Είναι ένας πειρασμός για όσους με οποιοδήποτε τρόπο τα κατέχουν και τους απαγορεύεται να τα αξιοποιήσουν. Κανένας ιδιώτης δεν θέλει να συντηρεί ένα δάσος στην Αττική για να χρησιμεύει ως πνεύμονας της Αθήνας, όταν γειτονικές εκτάσεις πωλούνται σε απίθανα υψηλές τιμές.

Το δασικό πρόβλημα της Ελλάδας εντοπίζεται στα περιαστικά δάση, δηλαδή στα δάση που βρίσκονται γύρω από τις μεγάλες πόλεις, αλλά και στα δάση που υπάρχουν σε τουριστικές περιοχές, ειδικά σε ακτές, για τις οποίες είναι μεγάλο το εμπορικό ενδιαφέρον. Αυτά τα δάση πρέπει να προστατευθούν, όχι με την αναθεώρηση, αλλά με την πλήρη εφαρμογή του άρθρου 24 του Συντάγματος, το οποίο μόλις το 2001 αναθεωρήθηκε, με την προσθήκη μάλιστα και μιας ερμηνευτικής δήλωσης, η οποία ενοχλεί τους δασοφάγους. Ορίζει αυτή η δήλωση ότι: «Ως δάσος ή δασικό οικοσύστημα νοείται το οργανικό σύνολο άγριων φυτών με ξυλώδη κορμό

πάνω στην αναγκαία επιφάνεια του εδάφους, τα οποία, μαζί με τη συνυπάρχουσα χλωρίδα και πανίδα, αποτελούν μέσω της αμοιβαίας αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασής τους, ιδιαίτερη βιοκοινότητα (δασοβιοκοινότητα) και ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον (δασογενές). Δασική έκταση υπάρχει όταν στο παραπάνω σύνολο η άγρια ξυλώδης βλάστηση, υψηλή ή θαμνώδης, είναι αραιά».

Πέραν αυτού, το άρθρο 24 ορίζει τις υποχρεώσεις του κράτους για την προστασία των δασών, μεταξύ των οποίων είναι και η υποχρέωση για τη σύνταξη Δασολογίου, όπως και η λήψη προληπτικών ή κατασταλτικών μέτρων «στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας». Παρέχει το Σύνταγμα στην κυβέρνηση την ευχέρεια, αν πράγματι ενδιαφέρεται να πάρει τολμηρά μέτρα για τα δάση και γενικότερα για την προστασία του περιβάλλοντος, να ανοίξει τη συζήτηση και με τη συναίνεση όλου του πολιτικού κόσμου να προχωρήσει σε λύσεις-τομές, δηλαδή:

- Να καθοριστεί η χρήση της γης με γνώμονα το συμφέρον του τόπου και το μέλλον του και όχι για να εξυπηρετηθούν άνομα οικονομικά συμφέροντα.

- Να επεκταθούν τα πολεοδομικά σχέδια στις μη δασικές περιοχές της Ανατολικής και Δυτικής Αττικής, για να εκτονωθεί η ζήτηση. Χαρακτηριστική είναι η έκρηξη της ζήτησης που προκλήθηκε με τη μεταφορά του αεροδρομίου στη γύρω από αυτό περιοχή.

- Να λυθεί το ιδιοκτησιακό με την προώθηση του Κτηματολογίου στην Αττική, ώστε να ξεκαθαρίσουν τα πράγματα και να μάθει, επιτέλους, το κράτος ποια είναι η ιδιοκτησία του, την οποία οφείλει να διαχειριστεί για να λύσει προβλήματα προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να εκποιηθούν για οικοπεδοποίηση κρατικές, δημοτικές και εκκλησιαστικές εκτάσεις στην Αττική. Επίσης, δεν θα πρέπει να οικοπεδοποιηθούν ιδιωτικά δάση ούτε και να νομιμοποιηθούν οι αυθαιρεσίες που έγιναν μέσα σ' αυτά.

Η νομιμοποίηση της αυθαιρεσίας και της παρανομίας είναι ο στόχος της κυβερνητικής πρότασης για την αναθεώρηση του άρθρου 24 του Συντάγματος. Στηρίζεται στη λογική τού «ό,τι έγινε, έγινε» και πρέπει να αναγνωριστεί. Το παραδέχεται, άλλωστε, ο Γενικός Εισηγητής της κυβέρνησης για την αναθεώρηση του Συντάγματος, βουλευτής Π. Παναγιωτόπουλος, σε άρθρο του στην «Καθημερινή» της

περασμένης Κυριακής. Υποστηρίζοντας ότι «για τη θεμελίωση του δασικού ή μη χαρακτήρα μιας έκτασης δεν μπορούν να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία προγενέστερα της 11ης Ιουνίου 1975, οπότε ετέθη σε ισχύ το Σύνταγμα», γράφει: «Και τι δεν έγινε στα 25 χρόνια που πέρασαν! Δάση κάηκαν, αυθαίρετα χτίστηκαν, καμένες περιοχές οικοπεδοποιήθηκαν και τόσα άλλα ακόμη, που ορισμένοι υποκρίνονται πως αγνοούν». Όλα αυτά φαίνεται ότι τα αγνοεί μεταξύ άλλων και ο Επίτροπος Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Σταύρος Δήμας, που δηλώνει ότι «η αναθεώρηση του άρθρου 24 δεν είναι αναγκαία».

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 23 Ιανουαρίου 2007, σ. 9.